

MAGYAR BAROMFI

A BAROMFI TERMÉK TANÁCS LAPJA

AirStreamer™: a szakaszos keltetés magasabb szintjének fogalma

A Petersime Rt. szakaszos és folyamatos keltetési alkalmas előkeltés és utókeltés gépeket gyárt tyúk-, pulyka-, kacsa- és kutyások keltésére, 8 400 - 115 200 tyúktelep egység kapacitásban.

A Petersime AirStreamer™ ("kényszerlégáramos") keltetőgépek teljesen új műszaki megoldást jelentenek a keltetésben, magasabb teljesítményt nyújtva a szakaszos keltetési mód alkalmazása esetén.

A Petersime Tervezési Osztály keltetőket és szállító rendszereket, valamint kacsarakás keltető csomagokat tervez és kivitelez egyedül igények szerint.

Petersime Keltetőgépek

Bővebb információ és felvilágosítás a Petersime keltetőgépek választékáról:

Márkaképviselet és szerviz: 06-30-205-5805

Eladás: Agrobel N.V. • **Dr. G. Van Putte, Ir. D. Damme** • Tel.: +32-2-647-8201 • Fax: +32-2-640-1109 • agrobel@village.uu.net • www.petersime.com

Gyártás: Petersime N.V. • +32-9-388-9611 • Fax: +32-9-388-8458 • petersime@petersime.com • www.petersime.com

allegrini

a tökéletes higiénia™

Hatékony fertőtlenítés a baromfityénységben

ALDEIDALL PLUS 20

A termékpiacon található legmagasabb koncentrátumú, 25%-os glutár-aldehid hatóanyagú fertőtlenítőszer. Kodosítás és oldat formájában is kiváló fungicid, baktericid és virucid hatású.

Hatóanyag: 25% glutár-aldehid Adagolás: 0,5 - 1%

DETERALL

Magas koncentrátumú, nem habzó, erős lúgos tisztító- és fertőtlenítőszer. Gyorsan és hatékonyan távolít el minden szerves eredetű szennyeződést keltető tálcák, ketrecek, műanyag rácspadló, itató és etető berendezések felületéről.

Hatóanyag: nátrium-hipoklorit, 14% nátrium-hidroxid Adagolás: 1 - 4%

SANIFARM

Tenyésztojások és ólak ködösítéses fertőtlenítéséhez (formalin helyett). Rendkívül magas koncentrátumnak köszönhetően gazdaságos felhasználást tesz lehetővé.

Hatóanyag: >50% kálium-peroximonoszulfát

Adagolás ködösítéshez: 2,5%, oldatként: 0,5%

További információért keresse szakembereinket vagy látogasson el honlapunkra:

Tóth Sándor (30) 92-56-632

Tóth Róbert (30) 96-70-256

Tóth Gergely (30) 98-32-789

Káli István (30) 93-56-597

Péter Attila (20) 46-40-005

Forgalmazza:

Bos-Plus Kft

5000 Szolnok, Madách utca 26/d.

Tel/fax: (56) 413-564

www.bosplus.hu/baromfi.htm

49. évfolyam 8. szám

Kiadó

Szaktudás Kiadó Ház Zrt.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600
e-mail: info@szaktudas.hu

Felelős kiadó

Szaktudás Kiadó Ház Zrt.
elnök-vezérigazgatója

Felelős szerkesztő

Dr. Kállay Béla

Tervezőgrafikus

Gerse László
e-mail: gersel@szaktudas.hu

Szerkesztőség

1054 Budapest
Akadémia u. 1–3.
Tel.: 269-2998
e-mail: btt@mail.datanet.hu
btt@mail.tvnet.hu

Lapigazgató

Berzsenyi Anita
Tel.: 262-5747
e-mail: berzsenyia@szaktudas.hu

Nyomdai előkészítés

Partners-Grafika Kft.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600
e-mail:
info@partners-grafika.hu

Nyomda

Grafika Press Zrt.
1106 Budapest, Jászberényi út 55.
Telefon: 431-2600
e-mail:
info@grafikapress.hu

Felelős vezető

A nyomda ügyvezető igazgatója

Terjeszti a Magyar Posta

Megrendelhető
a szerkesztőség címén

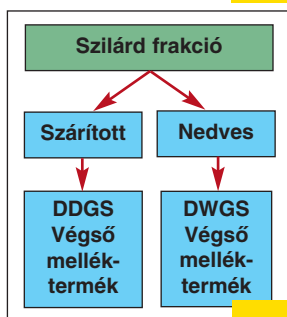
HU ISSN: 1219-0187

2

Választék – biztonság – igény

A baromfi termékpiacon az óriási verseny miatt a kínálati választéknál a kívánalmak reális egyensúlyát kell megteremteni.

2

Új melléktermékek hasznosítása

A cikkben a bioüzemanyag-gyártás melléktermékeiről részletes információt kapunk.

Álláspont	
SOS! – SOP!	4
Szövetségek	10
Miklós László (1936–2008)	15
Baromfigazdaság és -piac	
BTT ágazati adatok (2008. I–VI. hó)	18
Baromfiipiaci helyzetkép (2008. 28–29. hét)	21
Nemzetközi hírek	23
Szakmai műhely	
A bioüzemanyag-gyártás melléktermékeinek hasznosítása	28
Rejtvény	34

Contents

Point of view soya	4
Federations news	7
Economic and market	
Data of the production and sales	18
Poultry market actual and news	20
Choice - security - demand	23
Special paper – byproducts of the biofuel production	28

SOS! – SOP!

Dr. Takács László

Ez a három betű egy közismert rövidítés, amely a veszélyben lévő hajók, repülők stb. nemzetközi segélykérő jele. A rövidítés feloldása vitatott, de egyik, elfogadható értelmezés szerint ez három angol szó első betűi, mely-

nek jelentése: Mentsétek meg lelkeinket! (Save our souls!)

A rövidítés feloldásán lehet vitatkozni, de az vitathatatlan tény, hogy a hazai baromfiágazat tartós válsága következtében komoly veszélyben van. Ebben a helyzetben az ágazat szakmai szervezete, annak elnöksége köteles alapvető feladatának megfelelően SOS jelzést adni, mivel önerőből nem lehetséges a kilábalás. A BTT Elnökségének véleménye alapján első lépésként levelet írtunk Gráf József miniszter úrnak, melyben tájékoztattuk a baromfiágazat válságos helyzetéről. Kértük a tárca vezetőjét, hogy a társmisztériumok bevonásával segítsen elkészíteni egy átfogó agrár-élelmiszeripari javítócsomagot, hiszen nemcsak egy jelentős termékpálya ellehetetlenülésével kell számolni, hanem több ezer magyar munkahely megszűnése a tét. Ebből a levélből kiemelünk néhány felvetésünket:

- a szürke- és feketegazdaság elleni átfogó, egységes ellenőrzési gyakorlat kiterjesztése az érintett hatóságok bevonásával
- a kereskedelmi forgalmazás rendjének és jogosultságának áttekintése, intézkedés a szabálytalanságok megszüntetésére
- határozott fellépést kérünk a tárcától, hogy az áruházláncok és azok ma-

gyar beszállítói - között „román” min-tára megállapodás jöjjön létre

- a várható alacsony kukorica-ár nem segít az ágazat helyzetén.

Ugyanebben az időben egy országgyűlési képviselő segítségével lehetőséget kaptunk arra, hogy dr. Veres János pénzügyminiszter és munkatársai fogadják a BTT küldöttségét (szabadságolások miatt a pénzügyminiszter a kormány első embere). Tájékoztattuk a pénzügyi tárca vezetőit a válságos helyzet okairól és következményeiről. A 2007 őszi takarmányár-robbanás és más begyűrűző költségnövekedéseket az átadási árakba a multik nem engedték beépíteni, legfeljebb annak 50%-át. A fogyasztók nem fogadták el még ezt a visszafogott áremelkedést sem, hanem vásárlásaik korlátozásával reagáltak. Sújtja a még mindig exportorientált ágazatot a forint árfolyam politikája, valamint az ÁFA magas százaléka, de ezekre a felvetésekre negatív választ kaptunk. A szürke- és feketegazdasággal kapcsolatos javaslatainkat a PM támogatni tudja azzal, hogy az egységes ellenőrzési gyakorlatot kiterjeszti. Amennyiben a négy milliárd forintos állatjóléti támogatási keret év vége előtt kimerül, akkor a Pénzügyminisztérium nem tud további forrással segíteni, ez FVM kompetencia. Azzal viszont számolni lehet, hogy ez az ősz 2009-ben is rendelkezésre áll.

Az elnökség jóváhagyásával, július végén egyeztetéseket folytattunk a három meghatározó ágazat – baromfi, hús, tej – szakmai szervezeteivel, terméktanácsaival. Az egyes termékpályák már több alkalommal, külön-külön is jelezték a tárca vezetésének súlyos gazdálkodási nehézségeiket. Közös álláspont alakult ki a tekintetben, hogy ezek a problémák olyan szintet értek el, melyek kormányzati segítség nél-

kül nem orvosolhatóak. Hiszen a kérdés ma már nem az, hogy az állattenyésztés-növénytermesztés aránya megfordul. Sőt az sem, hogy ezen jelentős ágazatok súlya legalább stagnálna. Napjainkban és a közeljövőben a magyar mezőgazdasági- és élelmiszeripari termelés léte forog kockán. Az összeszűkülési tendencia külső segítség nélkül megállíthatatlan.

Alapvető kérdés továbbá az, hogy akar-e a magyar kormány, illetve annak illetékes minisztériuma mentőövet dobni a hazai állattenyésztésnek? Ha igen, és reméljük, hogy ez így van, akkor azonnali hatékony intézkedések szükségesek. A fentieket egy közös levélben írtuk meg Gráf József miniszter úrnak kérve azt, hogy együttesen fogadja az ágazatok képviselőit. Levelünkben kiemeltünk néhány olyan témát, melyek rendkívüli jelentőségűek és közösek:

- a kiskereskedelmi áruházláncok és a beszállítók viszonya
- szürke- és feketegazdaság visszaszorítása
- hatósági díjtételek csökkentése
- ÁFA problematikája

Az Európai Unión belül nem előzmény nélküli, ha egy válságos helyzetbe került, jelentős mezőgazdasági súlyú területet az adott ország kormánya megsegít. Gondoljunk csak a madárinfluenza-hisztéria időszakára, amikor az EU-s tiltó szabályok ellenére a francia és az olasz parlament azonnali és jelentős pénzügyi segílyt folyósított a termelők számára. Először a Bizottság még szankciókat helyezett kilátásba, majd csendesen befogadták ezeket az intézkedéseket. Napjainkban arról kaptunk hírt, hogy az olasz kormány mentőövet dob a tej- és sertéságazatnak. Központilag támogatják egy országos egységes piaci rendszer kialakítását, segítik a

termékek eredetének hatékonyabb nyomon követését, a termelők adósságának átütemezését segítik, valamint azt is célul tűzték ki: „A minőségi árut előállító gazdák és húszemek méltó árat kaphassanak.” Tehát európai uniós országként is lehetőség van arra, hogy rendkívüli segítséget kapjanak azok az ágazatok, melyek súlyos válságba kerültek és abból önerőből nem tudnak kiemelkedni.

SOP! Az utolsó rövidítés a poultry (baromfi) szóból származik.

Hatékonyan a Salmonella ellen

Zoosaloral H vakcina
Elő, genetikailag stabil, kétszeresen attenuált Salmonella typhimurium mutáns törzset tartalmaz liofilizált formában. Az oltóanyag immunitást ad a Salmonella typhimurium és - a meglévő keresztimmunitás alapján - a Salmonella enteritidis fertőzöttség ellen. Ivóvízbe keverve adható.
 Törzskönyvi szám: 316/1994

Salmovac SE vakcina
Elő, fogyasztva szűrített, attenuált Salmonella enteritidis vakcina csibék és jércek számára. Ivóvízbe, szápon át történő alkalmazásra. Kétszeri vakcinázás tökéletes védelmet biztosít a tojóperiodus végéig.
 Törzskönyvi szám: 579/2002.

SWIFTS PHARMA KFT.
 2821 Gyermely, Kossuth L. u. 25. • Tel.: (34) 570-200 • Fax: (34) 570-205
 Mobil: (30) 9374-325, (30) 957-5982
 E-mail: info@swifts.hu • Honlap: www.swifts.hu

Nemzetközi
Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Vásár
Debrecen

FARMER-EXPO 2008 • HORTICO 2008 • DEBRECEN

2008. augusztus 27-30.

Helyszín: Debreceni Egyetem
Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma

Nyitva tartás: naponta 10.00-18.00 óráig

Konferenciák, szakmai programok:

2008. augusztus 27. szerda

- 10.00 A kiállítás megnyitója
- 10.00 Termékdíjak átadása
- 11.00 Magyararka show bíráló
- 11.00 Nyilvános sertésbíráló
- 11.00 Nyilvános juhbíráló
- 11.30 Halstein fríz egyéni és ivadécsaport show bíráló
- 12.00 Lovak akadályugratása szabadonugrató folyósóban
- 14.00 50 éves a magyar hibrid-kukorica vetőmagipar – jubileumi emlékülés
- 14.00 Hajtatási Termékbizottsági Ülés
- 15.00 Jersey show bíráló
- 15.30 Ló fajtabemutató
- 16.00 Ló használati bemutató
- 17.00 Fogatgála

2008. augusztus 28. csütörtök

- 10.00 A juhtenyésztés jelene és jövője az EU-ban
- 10.00 Korszerű önlézési és tápanyag-ellátási módszerek a gyümölcs- és zöldségtermesztésben - konferencia
- 10.00 Sertés fajtaismertető és szaktanácsadás
- 11.00 Az állattenyésztési kiállítás eredményhirdetése, díjkiosztás, tenyészállat-bemutató, fogatgála
- 13.00 A genetika jelentősége a sertésenyésztésben - Fórum és bemutató
- 13.00 Pataápolási bemutató
- 14.00 Ló fajtabemutató
- 15.00 Kisbéri és Gidrán fesztivál
- 17.00 Burgonya fajtabemutató és kóstoló

2008. augusztus 29. péntek

- 10.00 Nemzeti Agrárkutatói Kerekasztal
- 10.00 Diótermesztésű Kerekasztal
- 10.00 Ló használati bemutató
- 11.00 Sertés fajtabemutató és szaktanácsadás
- 11.30 Szarvasmarha fajtabemutató
- 12.00 Lovak akadályugratása szabadonugrató folyósóban
- 13.00 Kisbéri és Gidrán fesztivál
- 15.00 Pataápolási bemutató
- 16.00 Szarvasmarha árverés
- 17.00 Fogatgála

2008. augusztus 30. szombat

- 10.00 Póniszemle
- 10.00 Juh tenyészállat és fajtabemutató
- 10.30 Szarvasmarha fajtabemutató
- 11.00 Juh ételek gasztronómiai bemutatója
- 11.00 Sertés minősítési bemutató
- 11.30 Ló fajtabemutató
- 12.00 Juh tenyészállat értékesítés, szaktanácsadás, szakember találkozó
- 13.00 Lovak akadályugratása szabadonugrató folyósóban
- 13.00 Szarvasmarha felvezető verseny
- 14.00 Baromfi show
- 15.30 Ló használati bemutató
- 17.00 Fogatgála
- 13.00 A kiállítás zárása

www.farmerexpo.hu

Ökológiai szemlélet!

Laktiferm probiotikumok

Hatékony, olcsó, komplex probiotikus kiegészítők, melyek ma már alapját képezik a hatékony, gazdaságos állategészségügyi és tartási technológiáknak. Ésszerű alkalmazásukkal elérhető a gazdaságosabb kórmegelőzés és a jobb immunitással rendelkező állomány. **Az ipari takarmányok etetése mellett különösen fontos élettani szerepük van a bél normál emésztési funkciójának fenntartásában, így a jó felszívódás és a zavartalan anyagcsere révén a tápanyag és mikroelemek hasznosulásában.**

Javul a gyógyszerek felszívódása, Bio termékek előállításában is használatosak.

Laktiferm L-1, L+C, M, M+C termékek a kórmegelőzés és az élelmiszerbiztonsági törekvések bevált elemei.

Alkalmazható tenyész - és tojóállomány, broiler előállítás, hizlalás, intenzív hizlalás, tömés, egyéb kisállat, hobbiállat esetében.

Laktiferm Gél drop

Probiotikum - szárnyasok részére

Összetétel:

gélképző anyag, tejsavtermelő baktériumok vitaminok, szőlőcukor.

100 g koncentrátum 5 liter gélhez elegendő

Laktiferm Li-cc

korszerű itató rendszerekben is alkalmazható Laktiferm koncentrátum.

Probiotikus hatásán kívül elektrolitként és antioxidánsként biztosítja az ivóvíz kedvezőbb élettani hatását.

A Laktiferm Gél drop készítmény a broiler termelési integrációban olyan ponton is használható az egészségvédelmi láncban, ill. a fertőzési lánc megszakításában, ahol korábban nem volt alkalmazás technológiai megoldás. Ezzel a csibék egyszerre jutnak hozzá: **vízhez, vitaminhoz, probiotikumhoz és energiához.**

A természetes bélflóra stabilizálásával jó immun statust tart fenn, mely a stresszhatások (hő stressz, takarmány, gyógyszerelés, szállítás stb.) következményeit is csökkenti.

TERMÉSZETES HATÓANYAGÚ KÉSZÍTMÉNY

- Növeli a természetes immunitást, ellenálló képességet
- Megelőzi az emésztőrendszeri megbetegedéseket
- Helyreállítja a bélflórát gyógyszeres kezelés után
- Stresszhatások következményeit csökkenti
- Javítja az étvágyat, növeli az ellenálló képességet
- Laktiferm Li-cc korszerű itató rendszerekben is jól alkalmazható

Természetes Egészségvédelem!

medipharm 1222 Bp Temető u. 10. T/F : 2266061

www.medipharm.hu info@medipharm.hu

Hirdetési tarifák

MØret		MØret mm-ben	ár Ft-ban, 4 sz n
1/1		vágott tükör 168×238 138×198	130 000
1/2		álló/fekvő 67×198 138×96	80 000
1/4		álló/4fekvő 67×96 138×46	50 000
2/1		vágott 336×238	220 000
Borító I.		148×168	190 000
Borító II-III.		168×238	150 000
Borító IV.		168×238	170 000

A fentiekől eltérő egyedi méretet a kiadóval előzetesen egyeztetni szükséges.
Az árak az áfa összegét nem tartalmazzák.

Hirdetési anyagok leadása:

A kész hirdetéseket filmen (4c, sznmegjellssel és vgjelekkel ellátva, proof mellékelve), vagy elektronikus formában kérjük. Ennek hiányában a nyomdai előkészítéshez a hirdetési anyagot a következő formátumokban fogadjuk el:

- Szvegfjlok: – rtf (Word rich text) – QuarkXpress 3-as ill. 4-es verzió
- Kp: – jpg (a legjobb minőségi rátával tömörítve minimum 270 pixel/inch, a megjelenés méretében)
– tif – eps (csak vektorra bontott bett tartalmazzon)
– dia – jó minőségű és megfelelő méretű paprfot
- Vektoros kp: – ai (Adobe Illustrator) csak vektorra bontott bett tartalmazhat
- tads: – ZIP 100 MB – Floppy – CD – E-mail

Elérhetőségeink:

Kiadó:

Szaktudás Kiadó Ház Zrt.
1106 Budapest, Jászberényi t 55.
Telefon: 431-2600

Lapigazgt: Berzsényi Anita
E-mail: berzsenyia@szaktudas.hu

Tervezőgrafikus: Gerse László
E-mail: gersel@szaktudas.hu

Szerkesztőség:

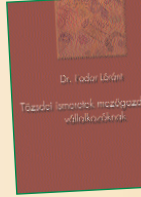
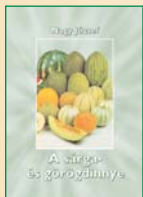
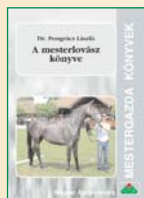
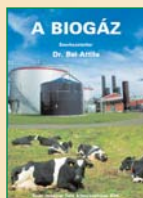
Felelős szerkesztt:
Dr. Kállay Béla

1054 Budapest
Akadémia u. 1–3.
Tel.: 269-2998
e-mail: btt@mail.datanet.hu
btt@mail.tvnet.hu

A Szaktudás Kiadó Ház kedvezményes könyvajánlata a Baromfi olvasóinak:

<i>Dr. Bai Attila:</i>	A biogáz	2990 Ft helyett 2400 Ft
<i>Dr. Pongrácz László:</i>	A ló tenyésztése és genetikája A mesterlovász könyve	2790 Ft helyett 2240 Ft 2490 Ft helyett 2000 Ft
<i>Dr. Radics László:</i>	Szántóföldi növénytermesztés Növénytermesztés határok nélkül (EU-konform növények termesztése) Ökológiai szemléletű állatitermék-előállítás	2980 Ft helyett 2390 Ft 1980 Ft helyett 1590 Ft 1980 Ft helyett 1590 Ft 3590 Ft helyett 2880 Ft
<i>Seléndy Szabolcs:</i>	Ökogazdák kézikönyve	2990 Ft helyett 2400 Ft
<i>Dr. Nagy József:</i>	A sárga- és görögdinnye	4999 Ft helyett 3999 Ft
<i>Láng István-Csete László-Jolánka Márton:</i>	A globális klímaváltozás: hazai hatások és válaszok (A VAHAVA jelentés)	2950 Ft helyett 2360 Ft
<i>Dr. Gere Tibor:</i>	A baromfi viselkedése	3480 Ft helyett 2790 Ft
<i>Kapronczai István:</i>	Információs rendszerek a közös agrárpolitika szolgálatában	2490 Ft helyett 2000 Ft
<i>Dr. Kárpáti László:</i>	Európai uniós projektek pénzügyi menedzsmentje	2490 Ft helyett 1990 Ft
<i>Dr. Fodor Lóránt:</i>	Tőzsdei ismeretek mezőgazdasági vállalkozóknak	2490 Ft helyett 1990 Ft

Olvassa a SZAKTUDÁST!

SZAKTUDÁS KIADÓ HÁZ ZRT.
1106 Budapest, Jászberényi u. 55.
Tel./fax: 06-1/433-0476, e-mail: info@szaktudas.hu

MAGYAR BROILERSZÖVETSÉG

Dr. Kuli Barnabás

A vágócsirke felvásárlási átlagára a 24. héten 243,5 Ft/kg-os csúcstot ért el. Azóta enyhén csökken. Ez egyrészt az országba érkezett import csirke, másrészt a betakarítás utánra remélt gabonár csökkenés hatása, annak ellenére, hogy a takarmányárak változásában még nem csökkentek. Ez tovább rontotta az ágazat jövedelmezőségét. Szinte minden szereplő fizetési nehézségekkel küzdök.

A havonkénti húshibrid szülőpár naposcsibe kihelyezés április óta alacsonyabb, mint tavaly.

A hat havi összesített kihelyezés 17,9 % al kevesebb a 2007-esnél.

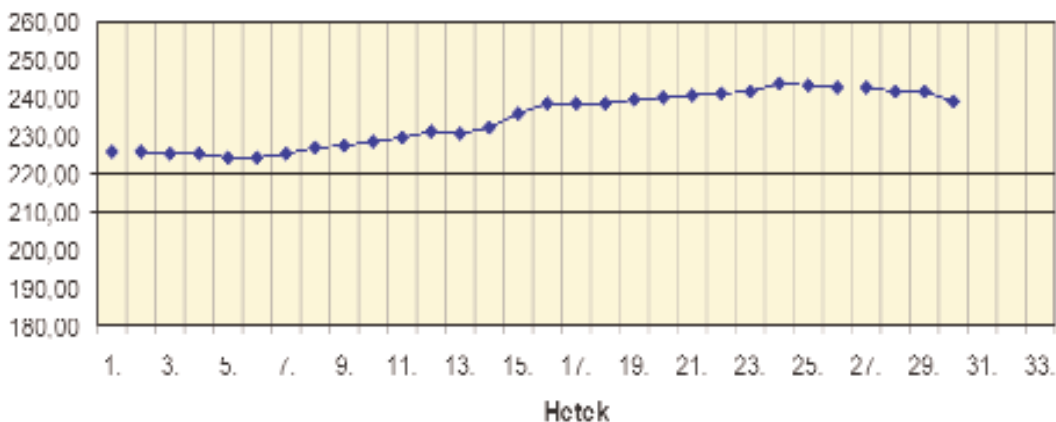
2008. augusztus 11.

Dr. Kuli Barnabás

MAGYAR TOJÓHIBRID-TENYÉSZTŐK ÉS TOJÁSTERMELŐK SZÖVETSÉGE

A magyar tojáspiacon a helyzet változatlan, azaz a kedvezőtlen állapot, a csekély kereslet, a sok importált tojás, az alacsony termelői ár, a termelők kiszolgáltatottsága

Heti felvásárlási átlagárak (Ft/kg)

Húshibrid szülőpár naposcsibe kihelyezése (ezer db)

Hónap	2008	2007	Eltérés		
			ezer db	(+)%	(-)%
Január	134	183	-49	-	26,78
Február	114	65	49	75,38	-
Március	164	129	35	27,13	-
Április	91	105	-14	-	13,33
Május	34	57	-23	-	40,35
Június	50	176	-126	-	71,59
Összesen	587	715	-128	-	17,90

Földi Péter

változatlan. A KSH szerint az egy főre jutó tojásfogyasztás 2006-ban már csak 273 volt, 2005-ben még 280 tojást ettünk meg egy év alatt.

Az 1998-tól megindult fogyasztásnövekedés rövidesen elérte a

301 db-ot, majd innentől kezdve csökkenni kezdett. Az okok nyilván sokfélék, de elgondolkodtató, hogy 1998-tól a 264 db/fő/év mutató növekedése egybe esett Dr. Légrády Péterrel való együttműködésünkkel és a komoly marketing tevékenységgel. A csökkenés pedig Légrády dr. halála után a marketing ellanyhulásával indult meg, majd a 2005. év végi GVH „rajtaütés” után, amikor gyakorlatilag megszűnt a szövetség marketing tevékenysége, a visszaesés felgyorsult.

Nyilvánvaló, hogy a 2002 utáni gazdasági visszaesés, a növekvő infláció, a foglalkoztatottság csökkenése is belejátszik a gyengülő tojáskereslet kialakulásba. A KSH egyébként 2,3%-ra teszi a kiskereskedelmi forgalom visszaesését.

Windhorst professzor 2008 áprilisában az IEC londoni kongresszusán tartott előadásában arról beszélt, hogy 2015-ig a világ tojástermelési és fogyasztása növekedni fog, csupán három országot nevezett meg, ahol a fogyasztás csökken, ezek Japán, Görögország és **Magyarország**.

Miközben küzdünk az EU belső piacán a versenytárs tagországokkal és az EU bürokrácia rendeletalkotó szorgalmával, együtt rettegünk az EU állattartóival a jövőtől, addig az amerikai tojástermelők örülnek az új mezőgazdasági törvénynek, a Farm Bill-nek. Az öröm oka nem a törvény tartalma, hanem az, ami nincs benne. A laboratóriumi állatok tartásának szabályai kivételével egyetlen mondat sem található az állatvédelemről.

Pedig az állatvédő szervezetek azért

harcoltak, hogy külön fejezete legyen az állattartásnak a törvénybe, mely például kimondta volna, hogy az USDA és a hadsereg ketreces tojást nem vásárolhat, továbbá olyan borjú- vagy serteshúst, melyet nem „humánus” tartásmódban állítottak elő. A múlt havi lapban említést tettem az amerikai Urner Barry szervezetről. Érdeemes egy kicsit bővebben megismerkedni vele.

1857-ben *Benjamin Urner* new-yorki nyomdász saját lapot indított, mely a mezőgazdasági tömegtermékek piaci előrejelzését, árának alakulását tartalmazta, tájékoztatva a farmereket az aktuális termelői árakról.

Frank Barry kiadó 1873-ban szintén megjelent egy hasonló kiadvánnyal, majd a két vállalkozás 1895-ben egyesült, később egy *Tabori* (lehet, hogy magyar volt?) nevű családi vállalkozás is csatlakozott. Így jött létre az *Urner Barry*, a két ötletgazda nevéből.

A szervezet ma már sokféle tömegterméssel foglalkozik (tengeri élelmiszer, baromfi, sertés, borjú stb.), de a kiinduló pont a tojás volt. A sokszereplős, kistermelőkből álló termelők, eladói oldal és a számtalan helyi piacon működő kiskereskedők között állandó vita, alku során alakultak ki az árak, melyekről egyik fél sem volt meggyőződve, hogy a kialakult árral ki járt jól.

Benjamin Urner ötlete ebből a napi alkuozásból pattant ki, melynek lényege, hogy az egyes helyi piacok, majd a nagyobb régiók, végül az egész országra vonatkozóan napi árajánlatot kellene kialakítani, melyhez a helyi piacok alkalmazni tudnak.

Az ár kialakulásának egyik fő tényezője az előállítás költsége, mely tartalmazza a takarmányt, a csomagolást, a munkabért, a működési költségeket, az állatok értékcsökkenését, a szállítást, az olyan közvetett költségeket, mint az épületek amortizációja, a víz és szennyvíz díja stb.

A rendszerben ún. jelentéstevők, „reporter”-ek dolgoznak. A szükséges információt egyrészt nyilvános területről, másrészt a mögöttes magán ügyletekből szerzik be. Megkérdik a vevőket az igényekről, az általuk elképzelt árról, az eladóknál megismerik a **készleteket** és az eladók pénzügyi feltételeit. A két oldalról összegyűjtött információt társítják és **napi ún. standard árakat** állapítanak meg és bocsátanak a résztvevők rendelkezésére.

A mennyiségi adatok mellett az ún. minőségi adatokat is figyelik, azaz az üzlet egyéb közgazdasági jellemzőit, mint pl. hosszú vagy rövid távú megállapodások vannak-e a háttérben, mi a termék rendeltetési helye, a szállítás, csomagolás módja stb.

A jó riporter felfegyverkezve a mennyiségi és minőségi információval még a hatodik érzékét is használja munkája során. Semlegesnek, érzelemmentesnek, pártatlannak és ebből következően szigorúan objektívnek kell lennie. A kereslet-kínálat áralakító szerepéről szemléltetőnek az éves adatokat az alábbi táblázatban közöljük.

Növekvő lakosság, növekvő költségek, csökkenő tojólétszám, növekvő tojásárak, tehát érvényesülnek a közgazdaság alaptörvényszerűségei. Igaz, nincs beözönlő spanyol és lengyel tojás dömpingáron,

nincs olyan versenytörvény és versenyhivatal, mint nálunk, és még a brüsszeli bürokraták sem kötik gúzsba buta jogszabályokkal az amerikaiakat. Úgy látszik, ez egy másféle piacgazdaság, mint amelyet nekünk eladtak.

MAGYAR LÚDSZÖVETSÉG

Látits Miklós

Egy évvel ezelőtt az előzetes információk a lúd szülőpár állományok jelentős fejlesztését jósolták, amelyek szükségessé tették – a túltermelés elkerülése érdekében – a szokásosnál korábbi felméréseket. Ezek végül a

piacot zavaró többletet nem mutattak ki, másrészt pedig az egyeztetések hatására a bizonytalan vágóhídi háttérrel rendelkezők is átgondolták saját törzseik létszámát. Mindezek hatására a 2008. I. félévi lúd keltetésben – bár a bázishoz képest többletet mutat – nem jelentkezett túltermelés. A hús hasznosítási irány esetében – ahol az ágazat szereplői a nagyobb veszélyt látták – a naposliba többlete 300 ezer db (16 %) volt; bár kisebb mennyiséget júliusban még kibocsátanak a kelte-

	USD/tucat	millió fő	millió db
2006	0,7537	297,5	289,4
2007	1,1699	302,7	284,9
2008	1,4617	304,1	283,1

Belföldi naposjerce-telepítés													Me.: ezer db
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Össz.
2005	306	213	260	756	831	247	201	176	200	328	571	236	4325
2006	144	510	244	438	1021	317	121	69	136	275	641	83	3999
2007	248	354	506	840	673	506	211	23	141	240	287	112	4141
2008	246	314	295	419	405								1679

tők, ez az arány várhatóan már alig változik. A májtípusú naposliba első félévi többlete jóval kisebb; mindössze 6,5 % -kal haladja meg a bázist. Itt az év második felében – nyári és őszi tojástermelési ciklus lévén – még nem időszerű az éves mennyiség becslése, a jelenleg termelő, és előkészítés alatt álló törzsek felmérése azonban megkezdődött (ezek ismerete a polyoma-vírus elleni védekezés szempontjából is lényeges). A naposliba áránál az év közepére eltűnt a hasznosítási irányok közötti, korábbi évekre jellemző különbség; júniusban a két típus átlagára csaknem teljesen megegyezett (fajtához kötötten előfordul, hogy a fehér napos ára magasabban alakul).

A felvásárlást tekintve ellentétesnek tűnő folyamatok mutatkoznak a két hasznosítási iránynál: míg a hústípus (egy részé-

nek) vágását az üzemek előbbre hozták, a hízott libát a tavalyinál jobban koncentrálják az őszi szezonra. Ennek megfelelően utóbbinál az első félévi vágás közel 20 % -kal a bázis alatt maradt. A pecsenyeliba mennyisége megközelítette a tavalyit, a zabosliba pedig azt jócskán meghaladta. Itt azonban a kis mennyiségek és az alacsony bázis miatt az arányszámok helyett célszerűbb a tényleges vágott tömeget, vagy db-számot figyelembe venni.

MAGYAR KACSASZÖVETSÉG

A kacsza ágazatot az idei évben – így annak második negyedében is – kedvezőtlen tényezők alakították. Ezek egy része a teljes baromfi-vertikumra igaz (magas takarmányár, forintárfolyam), más része pedig

kimondottan termékpályához kötődik (francia májkészletek, állatvédők folyamatos akciói). Mindehhez hozzáadva a tartalékok korábbi években történt kimerülését érthető, hogy egyes integrációk napi finanszírozási gondok közelébe kerültek.

Összességében 10%-ot meghaladó visszaesést mutat az első félév naposkacsa keltetése. Ezen belül alig haladja meg a bázis felét a barbarie, és csökkenés állt be a pekingi típusnál is. A mulard esetében – ahol a hazai élő alapanyagot rendszeres import is gyarapítja – az év első negyedében a naposkihelyezés növekedése olyan mértékű volt, amely a termékpálya meghatározó szereplőit a további telepítések át-gondolására, illetve csökkentésére készítette. A féléves adatok már azt mutatják, hogy – bár még mindig többlet van a tavalyihoz képest – az ágazat saját körében kezelni tudta a kérdést. Ez annál is fontosabb, mivel a közelmúlt egyéb intézkedései kapcsán a szövetség intervenciók tá-

mogatási lehetőségei időlegesen beszűkültek.

Az idei első félév adatai szerint a kacsafelvásárlás összességében csökkent. A kimutatott visszaesés a hizott kacsához kötődik, miközben a pecsenyekacsa vágása a tavalyihoz hasonlóan (20 ezer tonna körül) alakult. A hizott kacsánál azonban továbbra is figyelembe kell venni azt, hogy az előállított mennyiségnek számottevő hányada (mulard esetében akár a fele is) bérvágási konstrukcióban kerül a vágóhidakra, amelyek egy része erről nem szolgáltat adatot. Ennek rendezése hosszabb távon pedig az érintett üzem(ek) érdekét is szolgálja. A felvásárlási árak a hizott kacsánál 15-17%-kal, a pecsenyekacsánál 40 %-kal haladják meg a bázisértékeket. A vágóhidak árképzését mindkét hasznosítási irányból erősen behatárolja egyik oldalról a (főként a takarmányár által meghatározott) nevelési önköltség, másrészt pedig a külpiaci értékesítésnél elérhető árak.

Látits Miklós

GALEX HUNGARIA

KOMPLETT BAROMFITECHNOLÓGIA TERMÉKSOR ÉRTÉKESÍTÉS, TERVEZÉS, KIVITELEZÉS, SZERVÍZ

GALEX HUNGÁRIA KFT. 5200 TÖRÖKSZENTMIKLÓS, MÉSZÁROS LŐRINC ÚT 6.
TEL / FAX: (36) 36 / 390-668 E-MAIL: GALEX@INTERNET.HU

ELÉRHETŐSÉGÜNK: HAJNAL GYULA: 06/30/2057-802
MOLNÁR LÁSZLÓ: 06/30/3348-148

Miklós László (1936-2008)

Mély megrendüléssel vettük az – önhibánkon kívül – késelelemmel érkezett szomorú hírt, hogy Miklós László, egykori kollégánk ez év júniusában, életének 73. évében elhunyt. A baromfisok közül nevét a szakmabeliek szinte valamennyien, de személyesen is nagyon sokan ismerték, hiszen a korszerű baromfiipar születésének egyik meghatározó közreműködője volt, ahová később is, sok más tevékenységi területéről vissza-visszatért, ezzel többször is letette névjegyét.

A gödöllői egyetemen 1959-ben szerzett diplomát, első munkahelye már a baromfiiparnál volt, majd az FM baromftenyésztési előadója. 1962-ben került az akkori BOV (Baromfiipari Országos Vállalat, majd tröszt stb.) kötelékébe. Itt mezőgazdasági osztályvezetőként az alapanyag termeltetést szervezte és irányította, jelentős szerepet töltött be a modern baromfiipar megvalósításában és fejlesztésében. Mint fiatal kollégák, mi sokan ebben az időszakban ismertük meg Lacit, és ez a szakmai, baráti kapcsolat a későbbiekben is megmaradt.

Pályájának változatos alakulása 1975 után a Kahyb, majd a Terimpex vállalatoknál folytatódott. A 80-as évek elején Kaposvárra került, ahol az egyetem ökológiai programjának projekt menedzsereként működött. 1987-ben meghívták a Magyar Lovasszövetségbe, ahol a főtitkári feladatokat látta el.

A 90-es évek elején felkérték baromfifeldolgozó vállalatok vezetésére, így a Bábolna Rt. kecskeméti gyára és ezt követően a Budapesti Baromfifeldolgozó Vállalat igazgatójaként sokat tett az akkor közismerten nehéz helyzetben lévő gazdálkodó egységek talpon maradásáért.

Az élelmiszeripar más területén is töltött be vezetői állást, majd nyugdíjba vonulása után a Magyar Hajózási Országos Szövetség főtitkári teendőit látta el haláláig.

Miklós László gazdag életpályája során sokoldalúságát, rendkívüli aktivitását, a legkülönbözőbb feladatokhoz való óriási vállalkozó készségét bizonyította. Ehhez nem kis mértékben segítette kitűnő kapcsolatteremtő képessége, munkatársaival, kollégáival, partnereivel kialakított viszonya.

Az egész baromfi szakma nevében most fájdalommal búcsúzunk Lacitól, akinek barátságát, mindenkor jó kedélyű, kedves alakját emlékezetünkben megőrizzük.

Élő Salmonella vakcinák alkalmazásának kritikus pontjai

Az EU-n belül az élelmiszer termelő állatok zoonosis-mentessége a legalapvetőbb kritérium a termelés-feldolgozás-értékesítés folyamatában.

Ezen zoonosisok között a Salmonellosis egyike a legfontosabb, embert veszélyeztető megbetegedéseknek. A Salmonellosis előfordulásának drasztikus csökkentésére alkotta meg az EU a 2160/2003 Rendeletet, amelyben a védekezés súlypontja a termelőhely.

A Salmonella-mentesítés egyik alapvető eszköze a **vakcinázás**, amely csak a megfelelő **Bio-Biztonsági** intézkedésekkel **EGYÜTTESEN** hozza meg a várt eredményt. Nagyon fontos szemléletbeli különbség a szokásos egyéb vakcinázásokhoz képest, hogy itt a végső cél az állatok és közvetlen környezetük MIKROBIOLÓGIAI Salmonella-mentessége. Ezért a vakcinázás kivitelezése is a szokásosnál sokkal nagyobb figyelmet igényel.

Vakcinázásra Salmonella typhimurium és Salmonella enteritidis elleni élő és inaktívált készítmények állnak rendelkezésre. Mindegyik vakcina-típusnak megvan a maga létjogosultsága, amit a gyakorlat igazolt.

A következőkben kifejezetten az élő Salmonella vakcinák alkalmazásának legfontosabb buktatóit veszem sorra.

Már fertőzött állomány kezelése

Ebben az esetben a „vad” törzs baktériumai már bekerültek a szervezetbe, és a fertőzés súlyosságától függően vagy csak a helyi szöveti makrofágokban, vagy további belső szervekben (máj, lép, ovárium) is megtelepedtek. Még a vakcinázással egyidejű fertőződés esetében is –nagyobb virulenciájuk miatt – jelentős mértékben elfoglalják a számukra predilekciós helyeket. A már fertőzött állományt gyakorlatilag semmivel nem lehet mentessé tenni, csupán az ürítés felfüggesztését lehet ideig-óráig elérni. Azonban stressz-helyzetekben a fertőzés reaktiválódik és a fertőzött állat ismét üríti a kórokozókat.

Antibakteriális anyagok egyidejű jelenléte az alkalmazás során

Az élő Salmonella vakcinák attenuált élő baktériumokat tartalmaznak, ennélfogva igen érzékenyek minden antibakteriális anyag jelenlétére. Nyomokban jelenlevő antibiotikumok, fertőtlenítő szerek könnyen hatástalanná teszik. Például az előzetesen alkalmazott enrofloxacin kezelés még 1 hét múlva is gátló koncentrációban lehet jelen az itató berendezés egyes pontjain. De fertőtlenítő szerek ugyancsak károsítják az élő vakcinákat. Különös esetként említhető még keltetőtojások „in-ovo”, vagy naposcsibék keltetőben végzett antibiotikus kezelése, amely szintén az élet első napjaiban végzett vakcinázás hatástalanságát eredményezheti. Ezért is ajánlatos az első vakcinázás hatékonyságát időszakonként ellenőrizni – például kontroll kloáka tampon vizsgálatokkal.

A takarmányban is lehetnek a vakcinatörzset károsító adalékok. Azonban a kifejezetten antimikrobás készítmények, vagy drasztikus pH változást okozók kivételével nagy többségüket a Salmonella törzsek jól tolerálják (kokcidiosztatikumok, enyhe savanyítók).

Kompetitív gátló készítmények alkalmazása

A vakcina-baktériumoknak néhány (korlátozott számú!!) osztódási cikluson kell átesniük, hogy immunizáló hatásukat kifejthessék. Amennyiben a vakcinázás előtt ún. „komplett bélflórát”, vagy ak-

tív baktérium-flórát (pl: Streptococcus, Lactobacillus stb.) adnak az állatoknak, az így jelenlevő aktív bélflóra kompetitív gátló hatással van a vakcinatörzs meglepedésére és szaporodására. Itt kell kitérni a vakcinák együttes alkalmazásának kérdésére. Az egyik gyártó S. enteritidis vakcinája magasabb virulenciája révén „elnyomja” a szintén általa gyártott S. typhimurium törzset. A másik gyártó 2 készítménye hasonló virulencia-faktorral rendelkezik, együttes alkalmazásuk a gyakorlatban is bevált.

Vakcinák tárolása

A Salmonella vakcinák élő baktériumokat tartalmaznak. Eltarthatóságuk, lejáratí idejük az optimális tárolási hőmérsékleten (2-8 C) garantált. Mind a meleg, mind a hideg (!) egyaránt károsíthatja. Hőkárosodás után hiába kerül ismét hűtőbe a vakcina, a már megindult bomlást csak lassítja az optimális tárolási hőmérséklet. A fagyasztás szintén káros. Pl. hideg téli éjszakákon a kocsí csomag-tartójában hagyott (‘természetes hűtés’) vakcina 1-2 éjszaka alatt tönkre mehet.

Az ivóvíz és az itató berendezés hatása az itatásos vakcinázásra jól ismert, itt csupán néhány kulcs-mozzanatot szeretnék kiemelni:

Ivóvíz minősége

Az itatásnál használt víz minősége minden itatásos vakcinázás esetében buktatót jelenthet. Gyakran nincs megbízható információ a víz minőségéről (fizikai, kémiai, mikrobiológiai tisztaság). A fizikai állapot viszonylag egyszerűen ellenőrizhető. A kémiai és mikrobiológiai állapotot azonban időről időre be kell vizsgáltatni. Ugyanis a vízben oldott ásványi anyagok és mikrobiológiai szennyezők mind fokozzák –még az itatórendszeren belül- az élő vakcinák természetes pusztulását. Amennyiben helyi fúrt kutakból veszik a vizet, a víz –esetenként- mikrobiológiai szennyeződések is tartalmazhat. Ez esetben a vizet fertőtleníteni is kell. A fertőtlenítőszer maradákok problémája jelentkezhet a kommunális ivóvíz használatakor is.

Ivóvíz hőmérséklete

A víz tisztasága mellett annak hőmérséklete is hatással van a vakcinák itató rendszeren belüli természetes bomlására. Magasabb hőmérsékleten felgyorsul a vakcinák bomlása.

Itató berendezés állapota

A csöpögő és az eldugult itató berendezések egyaránt alkalmatlanok az itatásos vakcinázásra. A belül korrodált csövek egyrészt nem fertőtleníthetők, másrészt mikrobiológiai vagy kémiai szennyeződés forrásaivá válhatnak.

Az itatás időtartama

A cél, hogy minden állat egyformán kapja meg a szükséges vakcina mennyiséget. A vakcina természetes lebomlását (tisza, hűvös ivóvízben!) és az állatok ivási szokásait figyelembe véve a vakcinás ivóvíz elfogyasztása lehetőleg 2 óra alatt történjen meg.

A vízminőségi gondok kiküszöbölésére és vakcina itatórendszerbeli élettartamának növelésére korábban kiterjedten használták a sovány tejpórt. A mai korszerű adagoló berendezések (pl: Dosatron) mellett azonban az utóbbi időben inkább a különféle koncentrált víz-stabilizáló és színező készítményeket használják. Ezek a vakcina élettartamának megóvása mellett az itatórendszer hibáit is könnyen észlelhetővé teszik. Ilyen kiegészítő alkalmazása nélkül egyre nehezebben biztosítható az itatásos vakcinázások szakszerűsége.

Dr. Bajnok László /LAH Hungária

BTT ágazati adatok (2008. I-VI. hó)

1. táblázat

Tenyésztés, szaporítás, árutermelés (Hatching, and production)									
Faj – breed	Napos keltetés (hatching) 1000 db – 1000 pc 2008		Napos keltetés (hatching) 1000 db – 1000 pc 2007		Napos ár (day-old prices) Ft/db – HUF/pc 2008		Napos ár (day-old prices) Ft/db – HUF/pc 2007		
	Jun	Jan-Jun	Jun	Jan-Jun	Jun	Jan-Jun	Jun	Jan-Jun	
brojler – broiler	12 788	73 920	11 087	70 031	83,7	83,8	72,4	70,9	
tojóhibrid – layer	889	4 402	684	4 589	165,7	167,4	153,2	156,2	
pulyka – turkey	772	5 333	1 057	5 861	380,0	380,0	337,0	336,0	
liba – goose									
hústípusú – meat type	499	2 219	300	1 917	603,6	597,3	482,5	462,0	
májípusú – liver type	315	2 014	178	1 891	603,1	602,3	550,0	549,4	
kacsa – duck									
pekingi – broiler	1 255	7 229	1 619	8 615	119,7	121,5	105,0	104,3	
mulard – Mulard	189	1 571	213	1 260	4) 370,0	370,0	4) 380,0	380,0	
barbarie – Muscovy	28	190	52	351	4) 360,0	360,0	4) 320,0	320,0	

Faj – breed	Takarmányár (nevelőtáp) (feed price – grower) Ft/100 kg – HUF/1000 pc 2008		Takarmányár (nevelőtáp) (feed price – grower) Ft/100 kg – HUF/1000 pc 2007		Felvásárlási ár (purchase price) Ft/kg – HUF/kg LW 2008		Felvásárlási ár (purchase price) Ft/kg – HUF/kg LW 2007	
	Jun	Jan-Jun	Jun	Jan-Jun	Jun	Jan-Jun	Jun	Jan-Jun
brojler – broiler	8 624	8 603	6 071	5 895	242,9	233,5	188,1	182,4
tojóhibrid – layer	1) 7 400	7 000	4 890	4 830	2) 16,11	17,17	2) 13,38	14,08
pulyka – turkey	3) 8 310	8 273	5 530	5 460	329,3	323,2	258,2	255,1
liba – goose	7 728	7 728	5 240	4 962				
hústípusú – meat type					528,1	532,3	–	339,9
májípusú – liver type					566,5	565,3	458,8	463,5
kacsa – duck	7 897	7 897	5 149	4 899				
pekingi – broiler					279,5	277,7	187,7	197,6
mulard – Mulard					472,3	477,6	407,9	409,0
barbarie – Muscovy					454,2	442,8	385,1	384,7

Megjegyzés – Remarks 1) takarmányár: tojótáp I. – feed price: layer mash (I) 2) tojás termelői ára (Ft/db) – table egg producer price (HUF/pc) 3) befejezőtáp – finisher 4) gácsér – drake
 Forrás: BTT – Source: Product Council

Baromfifelvásárlás, és -értékesítés				
Input and sales				
M. e.: tonna – Metric tons				
	2007.	2008. Jan-Jun	2007. Jan-Jun	08/07 %
csirke – brojler				
felvásárlás – purchase	217 476	112 758	105 842	106,5
értékesítés – sales				
belföld – home	139 985	74 534	71 126	104,8
export	14 922	7 192	8 517	84,4
tyúk-kakas – hen-cock				
felvásárlás – purchase	1 940	1 086	1 145	94,8
értékesítés – sales				
belföld – home	1 297	561	711	78,9
export	127	41	127	32,3
pulyka – turkey				
felvásárlás – purchase	125 993	64 632	62 824	102,9
értékesítés – sales				
belföld – home	37 399	18 511	19 259	96,1
export	32 153	17 293	15 897	108,8
liba – goose				
felvásárlás – purchase	34 822	13 851	15 873	87,3
értékesítés – sales				
belföld – home	7 257	3 002	3 203	93,7
export	11 995	2 430	3 462	70,2
kacsa – duck				
felvásárlás – purchase	57 994	24 060	28 083	85,7
értékesítés – sales				
belföld – home	15 378	4 882	6 641	73,5
export	19 804	6 520	5 308	122,8
baromfi összesen – Total				
felvásárlás – purchase	438 225	216 387	213 767	101,2
értékesítés – sales				
belföld – home	201 316	101 490	100 940	100,5
export	79 002	33 475	33 311	100,5
h. libamáj – goose liver (export)	1 318,5	644,1	601,1	107,2
h. kacsamáj – duck liver (export)	459,2	221,4	204,1	108,4

Megjegyzés – Remarks: Felvásárlás – Purchase: élő súly – live weight; Értékesítés – Sales: vágott súly – slaughtered weight.

Forrás: BTT – Source: Product Council

Baromfipiaci helyzetkép (2008. 28–29. hét)

Kiegyensúlyozott baromfipiac

A **csirkehús** kereslete folyamatos. A termelés stabil nagykereskedelmi áron vezetődik le. Kiemelhető a comb piacán tapasztalt élénkülés, ami azonban export lehetőségekre vezethető vissza. Az élő alapanyagról folytatott ártárgyalások széles fronton hoztak magasabb árakat.

A **pulykapiac** továbbra sem egységes. A vörös hús szektor stabil irányú, ez általában a feldolgozó ipar piacerősítő szerepét tükrözi vissza. Ezzel szemben a fehér hús forgalmát az esővel „eláztatott” grillszezon gátolja. A nagykereskedelmi árak regionális alapon enyhén estek, míg a termelői árnál nincs változás.

A **vágótyúkok** árai a német piacon

gyengén csökkentek, főleg a nehéz típusoknál, és érdekes módon az amúgy mindig olcsóbb könnyű tyúkok árai stabilabban. Hollandiában is hasonló a helyzet e téren.

Az **étkezési tojás** piacán semmilyen újszerű impulzus nem jelentkezik. A nyugodt bár regionálisan különböző keresletéről sehol sem állítható, hogy élénk. A feldolgozó ipar kevéssé támogatja a piacot. A kínálat éppen hogy a keresletet fedezi, de feleslegek nagy arányban nem képződnek. A csomagoló állomások árai hosszabb időben sem változtak, és bár az „M” tojás ára marginálisan szilárd, ez nem jelent generálisan jelentkező trendet. Továbbra is erre a nyugodt piacképre lehet számítani.

Árinformáció a baromfi termékekről (a termék 1 kg-jára)							
Termék	Artípus	Egyéb megj.	2008/29. hét		2008/28. hét		2007/29. hét
			euró	(Ft)*	euró	(Ft)*	euró
Németország							
Csirke	felv.	1500 g	0,91	(210)	0,90	(208)	0,81
	felv.	1700 g	0,88	(203)	0,78	(180)	0,78
Pulyka	felv.	8,5 kg	1,28	(296)	1,28	(296)	1,08
	felv.	18,5 kg	1,35	(312)	1,35	(312)	1,15
Csirke	nagyker.	850–1050 g	2,09	(483)	2,09	(483)	2,07
	nagyker.	1100 g	2,09	(483)	2,09	(483)	2,07
Csirke	fogy.	egész, fagy.	2,03	(469)	2,03	(469)	1,87
Mellfilé	fogy.	csirke, friss	7,77	(1704)	7,05	(1630)	6,92
	fogy.	pulyka, friss	3,21	(742)	3,16	(730)	2,81
	fogy.	pulyka mellfilé	7,41	(1713)	7,49	(1732)	6,53
Hollandia							
Csirke	felv.	szds.	0,79	(183)	0,80	(185)	–
	felv.	integr.	0,89	(206)	0,89	(206)	–
	szabad	nagytestű	0,85	(197)	0,93	(215)	–
	szabad	kistestű	0,85	(197)	0,93	(215)	–

*MNB 2008. 07. 31-i hiv. devizaárfolyam szerint Forrás: ZMP Geflügel 2008/30.

Nemzetközi hírek

USA előrejelzés

Az elmúlt 10 éves időszakkal összehasonításban a 2017-ig terjedő dekádban várhatóan feleződik a brojlertermelés növekedési üteme – állapította meg az USA élelmezési és mezőgazdaság politikai kutatóintézete (FAPRI). Az összes ország általában a globális átlagos növekedési ráta csak 2% lesz ezen időszakban, amely a 1996-2006 periódusban még 4% volt. Az egyes országok közül most is Kína emelkedik ki a növekedési ütemével, miszerint összesen 27% lesz a növekedés, ami 3 millió tonna tiszta növekedést jelent, vagyis 10,9 millió tonnáról 13,8 millió tonnára növekszik az éves brojlerhús-termelés. Az USA-ban 2,4 millió tonna lesz a tiszta növekedés, ami 15%-ot jelent.

Kína – még óriási a növekedés

A brojlertermelés 2008-ban várhatóan 9% növekedés mellett 12,5 millió tonna lesz az USDA előrejelzése szerint. Ez a szignifikáns növekedés azonban lassulhat a január végi 50 éve nem látott hóviharak miatt, amely 63 millió állatot elpusztított és a legnagyobb termelő tartományokban okoztak termelőüzemekben nagy károkat. További létező tényező a költségnövekedés: a víz, a villanyáram, a szállítási és a magasabb munkabérek miatt áll elő. Az egész baromfi-hús-termelés Kínában 1986-2006 között 1,5 millió tonnáról nőtt 15 millió tonnára.

Brazília – rekord döntés

Az ideai becslések szerint 2008-ban 10,8 millió tonna lesz a brazil brojlertermelés, amely 5% növekedést mutat a múlt évihez képest. Ez a növekedés kifejezetten rekordot jelent és köszönhető a nagyarányú export valamint a hazai fogyasztás növekedé-

sének is. Mindenesetre a brojler szektornak Brazíliában is szembesülnie kell a hazai piacon a marhahús versenyével, mert annak ellátása nagy mértékben megjavult. Emellett itt is számolni kell a szójadara és a kukorica folyamatos áremelkedésével.

A brazil csirkeexport 3,1 millió tonnát tesz ki ebben az évben, a sózott hússal együtt 3,3 millió tonna. A felvevő piacok elsősorban: EU, Egyesült Arab Emírátsok, Venezuela és Hongkong.

USA – fogyasztási előrejelzés 2017-ig

A legfrissebb előrejelzés szerint 2017-ben 16,3 millió tonna lesz a brojlertermelés. Az export a mostani 2,5 millió tonnáról 2,9 millió tonnára fog növekedni. A belföldi egy főre eső brojlerhús-fogyasztás nem nagy változásokat mutat, átlagosan 46,1 kg lesz 2017-ben (ez a mennyiség egész vágott testre korrigálva értendő).

A pulyka évi 2,6 millió tonnáról 2,9 millió tonnára nő 2017-ig és az egy főre eső fogyasztás 7,1 kg lesz.

A tojástermelés 2017-re közelíti a 100 milliárd darabot, ami a múlt évben 90,4 milliárd volt. Az éves egy főre eső fogyasztás a mostani 249-ről 251 db-ra változik.

Európai Unió – szalmonella fertőzöttség

Az EU hivatalos szerve kommunikált egy sajtójelentést, ami uniószerre áttekintést nyújtott a szalmonella fertőzöttség szintjéről kommersz pulykatelepeken. Az eredmény az volt, hogy valamennyi szalmonella típust tekintve az átlagos fertőzöttségi szint 31% a végtermék húsmintáknál, 14% a tenyészállományokban. Részletek iránt érdeklődőknek rendelkezésre áll az EFSA honlapja: www.efsa.europa.eu

Ausztrália – természetes színező anyag

Az új-dél-walesi egyetemen egy kutató kifejlesztette az astaxanthin kivonásának technológiáját hulladék makréla fejből és héjből. Ez a módszer olyan hatékonyságot ért el, hogy az extrakció igen sikeres és iparilag is járható lett. Ezzel nemcsak egy új forrását szerezték meg a színezőanyagoknak, hanem az astaxanthin egy környezetbarát anyag és a makrélarakok hulladékának ezer tonna nagyságrendű mennyiségeiből tudják ezt kivonni, ugyanis ennyihez lehet hozzájutni a feldolgozóüzemekben. Ez az anyag a tojótúrók étrendjében antioxidánsként és a tojás sárgája pigmentációjára alkalmas anyagként alkalmazható, különösen ott, ahol nem használnak kukoricát a tápokban. Jelenleg ugyanis még a színezőanyagokat még algákból vagy szintetikusán állították elő.

Európai Unió – ismét növekvő termelés

A legutóbbi felmérések szerint az EU 27 országában a múlt évben 8,1 millió tonna volt a brojlertermelés, amely 2006-ban 7,7 millió tonnára esett vissza a madárinfluenza miatt. A helyreállítás remélhető folytatása következik további százalékokkal az USDA felmérései szerint. 2007-ben a brojlertermelés mindenestre visszaállt madárinfluenza (A1) előtti szintre, kivéve az Egyesült Királyságot. Ezzel szemben Németországban 14%-kal növekedett a termelés, mivel az egyik termelő megduplázta a vágókapacitását. Franciaországban szintén visszaállították a 2005. évi termelési szintet.

Oroszország – növekedés és import korlátozás

A következő 5 évben várhatóan 650 ezer tonnával növeli baromfi-hús-termelését és 2012-re eléri a 2,5 millió tonnát. Ebben az

évben 150-200 ezer tonna a tervnövekedés a brojler szektorban és ezzel ez a szektor elkezdett kapaszkodni az 1,5 millió tonna elérésének irányába. Bár meg kell jegyezni, hogy a bioüzemanyagok iránti nagy kereslet által felvert gabonaárak nagyon nyomják a takarmányköltségeket felfelé és ez a nyomás mind a termelés profitját, mind a beruházásokat erősen fékezik.

Az USA mezőgazdasági minisztériuma információja alapján tudtuk meg, hogy az orosz baromfiszövetség kérelmet nyújtott be gazdasági, fejlesztési és kereskedelmi minisztériumnak az ügyben, hogy növeljék a baromfi-húsok import vámját a jelenleginek a négyszeresére, és ezzel is lassítsák, illetve akadályozzák a nagy arányú importot.

Az oroszországi állat- és növényegészségügyi hatóság július 15-től időleges korlátozást vezetett be, ami által felfüggesztette a Dániából, Franciaországból, Németországból és Olaszországból származó húskészítmények importját. Rá egy hétre ez már az Ausztráliából, Argentínából és Brazíliából származó hússokra is érvényessé vált.

A behozatali tilalom állítólagos indoka, hogy ezen országok export üzemeiből bejövő hústermékekben egy sor tiltott és káros anyagot mutattak ki. Emellett néhány amerikai üzemből származó termék kontrollját is megszigorították. A kontrollpróbák elsősorban nehézfémek nyomait mutatták ki.

Takarmányárak Németországban (netto termelői ár, ömlesztett, EUR/19)			
Termék	2008 július	2008 június	2007 július
Brojler-táp (egység)	326	328	254
Tojótáp (egység)	294	293	227
Szójadara (extr.)	370	374	248
Repcedara (extr.)	236	255	159

Forrás: ZMP Geflügel 2008/30

Választék – biztonság – igény

Segítség a fogyasztóknak a félrevezetés és az érzelmi tényező kizárására a vásárlásban – vezeti be cikkét *Dr. Peter Hunton* a WPSA korábbi kanadai elnöke, melynek gondolataiból idézünk az alábbiakban.

Azokban az egyesek által „régi szép napoknak” nevezett időszakban a tojás- és baromfitermelők annyi terméket hoztak létre alacsony árakon, amennyi csak lehetséges volt és a fogyasztók mind megvásárolták.– Későbbiekben, amikor a piac már telítetté vált és versenyképes termékeket ajánlottak, a fejlődésre tekintő cégek új piacokat teremtettek a nagyobb választék révén és ez többnyire nyereséges eredményt hozott. A baromfi iparnak nagy előnye közé tartozott, hogy a termelői költségek a legtöbb egyéb húsé alatt voltak. Ráadásul az élenjáró feldolgozási és marketing technikák lehetővé tették, hogy az ipar jobb csomagolással és kényelmi termékekkel vonzza magához a vevőket. Az ipar

folyamatosan növekedett. Megállapítható, hogy a fogyasztói igények ki lettek elégítve, miközben a termékskála hosszú távon is profittermelőnek bizonyult és igen kevés, vagy egyáltalán semmi panaszt nem kapott.

Baromfihús biztonság, az első akadály

Az élelmiszerbiztonság jelentkezett első felhőként a baromfi ipar horizontján. A már kormányzati, vagy egyéb ügynökség által valamilyen felügyeletnek alávetve, az első fő probléma, amellyel találkozott az iparág a *Salmonella enteritidis* volt érintetlen héjas tojásban az 1980-as évek vége felé. A fogyasztók jogosan aggódtak, de az ipar – országonként eltérően kormányzati segítséggel, vagy anélkül – nagyrészt úrrá lettek ezen a problémán, mivel szigorú ellenőrzési eljárásokat vezettek be.

Állatjólét kérdése szenvedélyes vitává válik

Sokkal nagyobb általános vitakérdés, különösen Európában, az állatjólét és az, hogy mennyiben érinti a baromfihús, a tojás, és egyáltalán bármely állati eredetű élelmiszer termelését és értékesítését. Az elsődleges különbség az állatjóléti kérdések és az élelmiszerbiztonságiak között az, hogy nincs egységes mérőeszköz a jólét milyenségére. Maga a fogalom önmagában szubjektív és a különféle emberek számára különböző jelentéssel bír. Kémiai vagy mikrobiológiai fertőzést laboratóriumi kiértékeléssel a felelős hatóanyagot, illetve mikrobiológiai tényezőt azonosítani, sőt gyakran mennyiségileg kimutatni is lehet. Az állatjólét nem alkalmas erre a vizsgálatra. Habár gyakorlati kézikönyvek léteznek ugyan jó néhány országban, de ezek természetesen szigorúnak tűnnek, míg az állatvédek szerint nevelésesen megengedők.

Hogyan jut információhoz a fogyasztó?

A múltban a hirdetési és PR programok információkat közöltek az új és a javított termékekről, az árakról, a minőségről és számos egyébéről. A kormányzatok időnként termék visszahívási, vagy biztonsági felhívásokat tettek közzé. A fogyasztók a gya-

korló orvosoktól, vagy más szakmabeliektől is kaptak tanácsokat, melyek aztán befolyásolták a vásárlást és az élelmiszer-választást.

Az állatjólét területén a fogyasztók egyre inkább kapnak információkat a jelentős, de nem tudományos, rendkívül erős alapon nyugvó szervezetektől, beleértve az Emberek az Állatok Etikus Kezeléséért (PETA), és a Könyörület a Világ Gazdálkodásában (CIWF) társaságokat. Ezen szervezetek határozott irányú programmal rendelkeznek és semmiképpen sem tekinthetők tárgyilagosnak és torzításmentesnek a fogyasztók megközelítésében.

Ráadásul egyre inkább arra hajlanak, hogy mellőzzék a fogyasztókat és a kiskereskedőket kíséreljék meg befolyásolni. Ez a tény különösen Európában igaz, ahol ezen tevékenység hatására a fogyasztóktól megtagadják a választást. Például sok fogyasztónak semmilyen kifogása sincs az ellen, hogy ketreces tojást vásároljon és ezt a vásárlói szokásaikkal is tanúsítják. Ennek ellenére egyes kiskereskedők már nem kínálnak ilyen árut. Az ilyen nyomást gyakorló csoportok számára nem létezik középút, vagy kompromisszum. Míg érvek a vegetarianizmus erényeinek divatórűlete felé hatnak, addig a legtöbb ember továbbra is folytatja a hús, tej és tojásfogyasztást, és sokan előnyben részesítenék a gazdaságos termékeket, melyeket a termelés leghatékonyabb eszközeivel érnek el.

További kihívást jelent az egyoldalúan érdekelt, extrémista állatjogvédő csoportok által működtetett weboldalak megjelenése. Ezek rendszerint kis szervezetek ugyan, de hatásuk jelentős lehet. Gyakran illegálisan szerzett rémisztő képeket jelenítenek meg. A régi, vagy rosszul kezelt gazdaságok képeit úgy mutatják meg és céloznak rá, mintha ezek az iparág jelenlegi átlagos működését reprezentálnák. A jó gyakorlatra vonatkozó példákat azonban nem mutatják be.

Iparági képviselő

Nos ki áll ki a baromfi és a tojás ágazatért? A szerző előtt ismert első hivatalos szervezet az *Ontario Farm Animal Council (OFAC)* volt, amely nemrég ünnepelte tevékenysége 20. évét. Ezt követte jó néhány hasonló gondolkodású szervezet és most egy védőernyő szervezet van az USA-ban, az *Animal Agriculture Alliance* (Állatgazdasági Szövetség) Az ilyen csoportokat az ipar alapította és tényszerű, kiegyensúlyozott információkat kísérelnek meg megjelentetni. Költségvetésük minimális mértékű, ha összevetjük azon társaságokéval, melyek lenyúlják a hírességeket és alapgyűjtésbe csalogatják a pontatlan és káros propagandára reagáló közembereket. Az OFAC rendszeresen részt vesz a Kanadai Nemzetközi Kiállításon, ezen a többszáz-ezer embert vonzó éves eseményen. A lakosság bizalmát nagyban élvező farmerek által rendezett kiállításra a válaszreakció majdnem 100 %-ig pozitív volt.

Minthogy a közvélemény növekvő mértékben szerez információt az internetről, észszerű a baromfiipar számára, hogy használja fel ezt a médiát amennyire csak lehetséges. *Farmissues.com* egy kanadai weboldal amely rengeteg információt tartalmaz: oktatásügyi központ, fotó és videó galéria, médiaforrás központ hasznos élelmiszertermelési statisztikával és adatokkal.

Virtuális farmtúra magába foglalja az állatfajokat, beleértve a tojótyúkokat, broilercsirkét, a pulykát is. A fogyasztók kedvelik ezeket az oldalakat, mert megerősítik

abban, amit sokan hisznek: a farmerek általában gondos emberek, akik jó minőségű, kedvező áru élelmiszer termékeket állítanak elő. A gazdálkodók az állatjólét frontvonalában is vannak. Ismételtetni kell, hogy a helyes állatjólét majdnem mindig magas termelékenységű szinttel társul.

Az egyensúly és a kínálati választék helyreállítása

Számos példája van annak, hogy a termelőket kényszerítették arra, hogy a tartási és a gazdálkodási rendszerekben változtatást vigyenek végbe – anélkül, hogy megfelelő információt kaptak volna annak jóléti hatásáról. Míg már túl késő Európa számára, hogy megváltoztassa politikáját a ketreces tartásról, kevés szilárd bizonyíték van amellet, hogy a tojók jóléte jelentős módon javulna. A kilátások azonban jók! Az Észak-Amerikaiak sikeresen tartották fenn a hagyományos ketreccet, habár lecsökkentették az állomány-sűrűséget, hogy megfeleljenek a fogyasztói igényeknek. Csak remélhetjük, hogy az OFAC-hoz hasonló szervezetek erőfeszítései és a *farmissues.com* jellegű weboldalak helyreállítják az egyensúlyt az állatjóléti vitában és választani engedik a fogyasztót az intenzív és gazdaságos termelési rendszerek és a magasabb költségű, jobban hangsúlyozott állatjóléti körülmények között.

(A PI 2008/7. sz nyomán összeállította:
Szabolcsi Zsolt)

**ÁLLATTARTÓ TELEPEK
IDEÁLIS RAKODÓGÉPEI
NAGY VÁSÁRI
KEDVEZMÉNYEKKEL
SZENZÁCIÓS ÁRON!**

**ASTRA-
GLOBÁL
KFT.**

1300 BUDAPEST
PF. 72.

Telefon:

06-30-9423-891;

06-30-423-5288,

E.mail:

astraglobal@vipmail.hu

www.astraglobal.hu

ISTÁLLÓHŰTÉS

FIX NET Kft.

2051 Biatorbágy, Tormásrét u. 8.

Tel: (23) 530-492, fax: (23) 312-682

e-mail: fixnetinfo@fixnet.axelero.net

www.fix-net.hu

**GALEX
HUNGÁRIA**

KOMPLETT BAROMFITECHNOLÓGIA TERMÉKSOR ÉRTÉKESÍTÉS, TERVEZÉS, KIVITELEZÉS, SZERVÍZ

GALEX HUNGÁRIA KFT. 5200 TÖRÖKSZENTMIKLÓS, MÉSZÁROS LŐRINC UT 6.

TEL / FAX: (36) 36/ 390-668

E-MAIL: GALEX@EXTERNET.HU

ELÉRHETŐSÉGÜNK:

HAJNAL GYULA: 06/30/2057-802

MOLNÁR LÁSZLÓ: 06/30/3348-148

Calgophos®

oldat

Megrepedt vagy mikrorepedéseket tartalmazó tojások

Csökkenett kelési arány

Törékeny csontok

Hőstressz, kannibalizmus

A Calgophos® felhasználása

Adagja: 1 liter Calgophos® 200 liter ivóvízhez

	Indikáció	Kor	Kezelés időtartama	Megjegyzés
Brojler Brojlerpulyka	<i>Megelőzés</i> Csontképződési zavarok <i>Kezelés</i> Sántaság jelentkezése	2.-4.hét 6.-12. hét Minden korban	3 napig hetente kéthetente 3 napig 7 napig, majd kéthetente 3 napig	Sántaság megelőzése= kevesebb felfekvés kevesebb kobzás
Tenyézpárok	<i>Megelőzés</i> Tojásnehéjminőség Termékenység <i>Kezelés</i> Tojásnehéj-problémák	21.-26. hét 50. hetes kortól	kélhetente 3 napig + 1 hétig a csúcstermeléskor kélhetente 3 napig 7 napig, majd kéthetente 3 napig	Jó tojásnehéj-minőség biztosítása, anélkül, hogy a csontoktól vonná el a madár az ásványi anyagokat
Pulyka tenyészpárok	<i>Megelőzés</i> Tojásnehéjminőség Termékenység <i>Kezelés</i> Tojásnehéj-problémák	30.-36. hét 56. hetes kortól	kélhetente 3 napig + 1 hétig a csúcstermeléskor kéthetente 3 napig 7 napig, majd kéthetente 3 napig	Jó tojásnehéj-minőség biztosítása, anélkül, hogy a csontoktól vonná el a madár az ásványi anyagokat
Tojótyúkok	<i>Megelőzés</i> Tojásnehéjminőség Termékenység Lábproblémák <i>Kezelés</i> Tojásnehéj-problémák Sántaság, elfekvés	21.-26. hét 50. hetes kortól	kélhetente 3 napig + 1 hétig a csúcstermeléskor kéthetente 3. napig 7 napig, majd kéthetente 3 napig	A csontosodás zavarai sántasághoz, benuláshoz vezetnek, ami elhullást okozhat a táplálék- és vízfelvétel csökkenése miatt
Minden állománynak	<i>Megelőzés</i> Kánikula Kannibalizmus <i>Kezelés</i> Hőstressz		kélhetente 3 napig 7 napig, majd kéthetente 3 napig	Más szerekkel is kombinálható

A Calgophos® összetétele:

Összes foszfor P₂O₅-ben kifejezve: 23,5 g • Magnézium-diacid-foszfát: 10,8 g • Cink-diacid-foszfát: 1,02 g • Kobalt-diacid-foszfát: 0,01 g • Kalcium-diacid-foszfát: 10,3 g • Natrium-diacid-foszfát: 4,52 g • Vas-diacid-foszfát: 1,39 g • Mangán-diacid-foszfát: 1,08 g • Réz-diacid-foszfát: 0,25 g • Ízesített vívőanyag ad. 100 ml

Kiszárolás: 1 és 5 literes kannában

Virbac
ANIMAL HEALTH

A bioüzemanyag-gyártás melléktermékeinek hasznosítása

A Poultry International ez év júniusi számában Jackie Linden írását találjuk ezzel a témával, aki az egyesült királyságbeli tapasztalatokat bizonyos tudományos ülések és tanulmányok alapján foglalta össze azokat az ismereteket, amelyeket érdemes e melléktermékek szerepéről a különböző baromfifajok és hasznosítási irányok takarmányozási célú felhasználásáról leírni. Ennek a szerkesztőségi cikknek a lényegi kivonatát az alábbiakban ismertetjük olvasóinkkal.

A bioüzemanyagok gyártásánál keletkező melléktermékek ma még elég nagy kihívást jelentenek a takarmányozási szakemberek számára, ugyanakkor esélyeket is kínálnak a célszerű hasznosításra.

A Brit Állattudományi Szövetség és a Baromfi Tudományos Világszövetség (WPSA) egy együttes tudományos ülésen középpontba állították a világon egyre növekvő bioüzemanyag-gyártás és a baromfitakarmányozás összefüggéseit. Ezen az ülésen Steven Pritchard, a brit takarmányozási társaság kiemelkedő szakembere egy társszerzővel (Dr. Acamovic) együtt előterjesztett egy előadást, amelyben a legjellemzőbb specifikációkat adták meg a baromfira vonatkozóan, amit az Egyesült Királyságban addig tapasztaltak és összegyűjtöttek. Elmondták, hogy a takarmányokban igen ritka ezeknek a melléktermékeknek a használata, míg a tojóttyúk és a pulyka takarmányozásában, bár kis mennyiségben, de gyakrabban alkalmazzák.

Ugyanis a kisebb mennyiségekkel még nem rontják a takarmányok összetevőinek emészthetőségét, ami a fizikai és gazdasági teljesítményt nagyban befolyásolhatja.

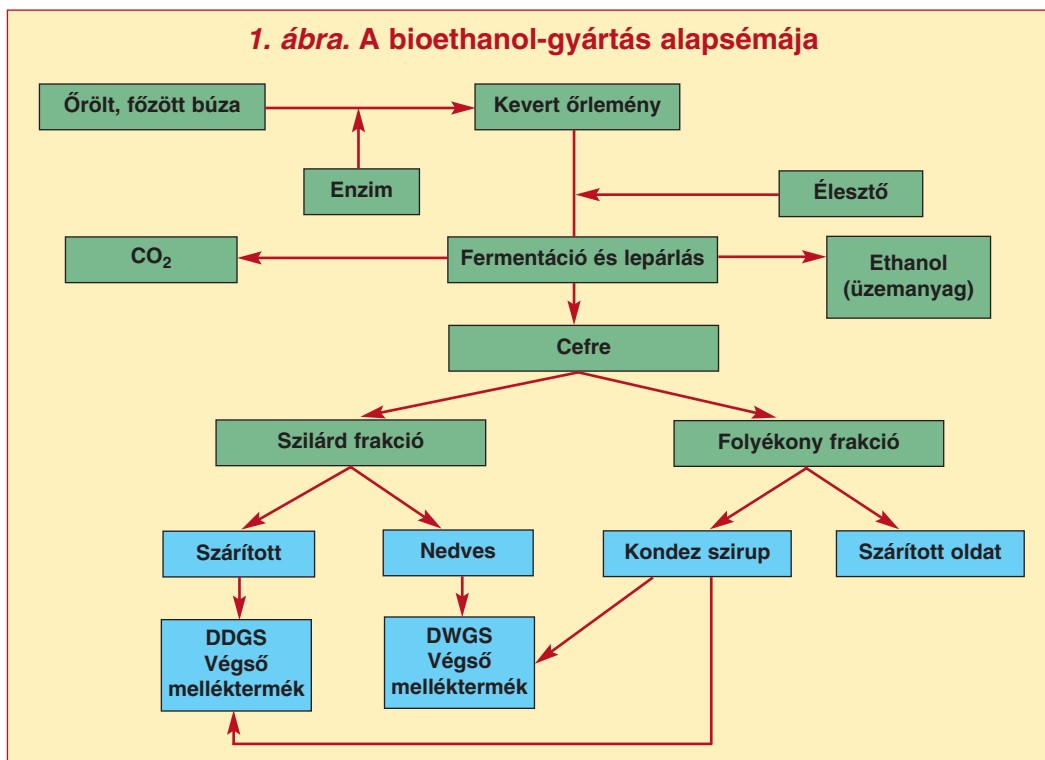
Lényegében három ilyen melléktermékről vagy melléktermék csoportról beszélhetünk a bioetanolból származólag, ezek: DDGS (*distillers dried grains with solubles*), ami tulajdonképpen az etanol kivonása után megmaradó lisztszerű szárított termék, az *extrahált olajos mag darák* vagy ennek *pogácsái*, és a *glicerín*, mely utóbbi a biodízel gyártás mellékterméke.

A bioetanol gyártás és melléktermékei

A bioetanol gyártásának alapsémáját az 1. sz. ábra szemlélteti. Látható ezen, hogy először is búzából indul ki. Majd az etanol, vagyis az üzemanyag kivonása után megmaradó rész két fő termékből áll, az egyik a gabona frakció, amely egy pépszerű anyag, ez is kétféle, az egyik a fő irány, amely minket érdekel, tulajdonképpen a DDGS, ennek szárított változatát jelenti, a másik, amikor ezt nedvesen hagyják, vagyis a DWGS (lepárlás utáni nedves gabona oldal). A másik oldalon egy folyadék frakció keletkezik, amelyik szintén vagy szirup formájában kerül általában a nedveshez, vagy szárított formában a szárított DDGS részét fogja képezni.

A tanulmány szerzői a baromfi három hasznosítási irányára megadták a specifikációt a takarmány beltartalmi értékeire nézve, amit az 1. táblázatban foglalunk össze.

A gyártás során felvázolt sémából láthatóan búza alapanyagból dolgoznak. A búza, mint látjuk, örölte kerül be a folyamatba, legalábbis az Egyesült Királyságban a leggyakoribb alapanyag, máshol főleg a kukorica (a szerk.). A búza általános összetételére jellemző, hogy 68% keményítőt, 3% cukrot tartalmaz, amely két alapösszetevő szolgálja tulajdonképpen alko-

Forrás: P. Int. Linden/Pritchard (2008)

hollá válás folytán az üzemanyaggyártást közvetlenül. DDGS, amely végül mint melléktermék búzából gyártott változata, 35% fehérjét, 32% neutrális rostot, 9% cukrot és 6% keményítőt tartalmaz.

Részletesebben vizsgálva a DDGS takarmányozási értékét, mint takarmányösszetevő elég széles skálájú ennek a táplálkozás-élettani értéke. Ez elsősorban a különböző gyártási eljárások, módszerek függvénye, valamint a szállítás körülményeinek tudható be. A legelső etanol

gyárak nem nagyon figyeltek a DDGS melléktermékre, annak minőségére, ezért abból kijövő tételek összetétel tekintetében nagyon széles skálán mozogtak. A mai gyártóüzemek már hatékonyabbak, pontosabban kezelik a két fő összetevő, a keményítő és a cukor sorsát, így sokkal állandóbb melléktermék minőséget képesek nyújtani. A jobb hozzáértés és a technológia fejlesztése, a szárítási eljárások procedúrája eredményezte, hogy sokkal kisebb az aminosavak tekintetében a

1. táblázat

Takarmány beltartalmi előírások az UK-ban				
Mennyiség/kg	ME (MJ)	Nyersprotein (g)	Lizin (g)	Ként. aminosav (g)
Broiler	12,7	230	14,0	10,0
Pulyka	11,8	280	18,4	12,5
Tojógyútk	11,4	160	8,0	6,8

Forrás: P. Int. Linden/Pritchard (2008)

2. táblázat

A búza DDGs kémiai összetétele különböző gyártási eljárásoktól függően			
Összetétel (%)	Eljárás 1	Eljárás 2	Eljárás 3
Nedvesség	10	10	10
Nyes protein	35	27	20
Nyers rost	9	6	7
Kem. + cukor	10	15	2
Hamu	6	6	6
Nyes zsír	4	4	4

Forrás: P. Int. Linden/Pritchard (2008)

3. táblázat

Aminosavak emészthetősége a kukorica DDGS-ben (37 minta alapján)		
	mennyiség/kg	em együttható (%)
Lizin	62,0	44–78
Metionin	81,9	74-89
Cisztin	73,0	66–81

Forrás: P. Int. Linden/Degussa (2008)

veszteség, vagyis azok tönkre tétele, jobb az emészthetőségük, tehát baromfi számára sokkal megfelelőbbek, mint a korábban gyártottaké.

A DDGS mindenkorai összetételét nagyon befolyásolja az a nagy számú faktor, amely a gyártás folyamán éri a folyamatot. Szinte minden gyár más-más összetételű végterméket állít elő. Erre példa a 2. sz. táblázat, amely három gyártási eljárás után a különböző összetételeket jól mutatja.

Ebből a táblázatból jól kitűnik, hogy a búza DDGS különböző mintái a gyártási eljárások után különösen az aminosav tartalomban változnak, mindenekelőtt a lizin tartalomban, és ezek adják a nyers protein legnagyobb különbségét. Egyébként a kukorica DDGS mintát az USA-ban szín alapján meg tudják különböztetni, így a sötét szín ezeknél túlhevítést tükröz, ezáltal aminosavakban elég komoly veszteséget is jelez. Más tanulmányok is bizonyították, hogy a kukorica DDGS-nél egy valós indikátor lehet a termék színe a minőségre

nézve, de ez néhány esetben a búza DDGS-re is áll. Hogy a kukorica DDGS-ről is legyen közelebbi adatunk, a tanulmány egy táblázata (3.) mutatja be ennek a terméknek az aminosavakra vonatkozó emészthetőségi együtthatóinak átlagos alakulását.

Látható a táblázatból, hogy a kukorica DDGS aminosav adatai mind mennyiségben, mind emészthetőségben részben elfogadhatók már a baromfi számára is, de a termékeknel előforduló nagy különbségek mégis okozhatnak problémákat az állat aminosav egyensúlyát tekintve.

Gyakorlati tapasztalat a használat során a búza DDGS esetében, hogy etetése bizony okozhat nedves almot, különösen télen és néhány mikotoxint is visz az istállóba, de maga a termék is tartalmazhat ilyet. Ez esetben akár koncentráció is a melléktermékben, ez háromszorosát is elérheti az eredeti anyagnak, vagyis a búzáéknak a toxintartalmat tekintve. Ezért mind a mikotoxin lekötő

anyagok, mind a takarmány enzimek sokat segíthetnek a DDGS takarmányozási értékének javításában.

A biodízel gyártás melléktermékei

Röviden erről is szólni kell, hiszen ezek a gyártási folyamatok is nagy mértékben beindultak a világon. Az elég nagy mennyiségben importált olajos magok és hulladék olajok között kiemelkedően nagy potenciált jelent ma, mint termék a repce a biodízel gyártás szempontjából a mérsékelt égövi régiókban, így Közép- és Észak-Európában.

Ugyanígy találkozunk ennek a gyártási folyamatnak a során is a hőmérséklet és az idő okozta nagy különbségekkel, ami a termékeknek a baromfi és más állatok számára a takarmány értékét nagyban érintheti.

Az olajos magokból vagy extrahálás, vagy préseléses eljárás által vonják ki, amelyek a melléktermékek minőségét különbözőképpen befolyásolják. Itt nagyon fontos megjegyezni a repceolaj-gyártásnál, hogy a repce mag eredetileg is tartalmaz antinutritív anyagokat, így pl. mustárolajat, amely károsan befolyásolja a takarmányozási értéket, illetve az állat egészségét közvetlenül is. A növénynevelők már nagyban csökkentették genetikai úton ezeknek a növényeknek az ilyen jellegű toxintartalmát, és az ún. „dupla nullás” repcemag variánsokat forgalmazzák. Nálunk legismertebb a repceolaj-gyártásból származó repce extrahált dara, amely összetételében 32-35% nyers proteint, 2,5-3,5% nyers zsírt, 11-13% nyers rostot tartalmaz és a lizinjének emészthetőségi együtthatója 72-83% között mozog. Az angol példában csak a repceolaj-gyártást emelik ki.

Érdeemes megemlíteni, hogy Magyarországon igazából a napraforgó dominál, amelynek extrahált darája vagy esetleg olajpogácsája szintén fontos takarmányozási összetevőként jöhet szóba és nálunk

ennek nagy jelentősége van, bár a fehérje biológiai értéke nem különösebben kiugró, de az állati fehérjék kiváltásában elég komoly szerepe lehet (a szerk.).

A biodízel gyártás – legyen az repce vagy napraforgó alapanyag – másik mellékterméke a *glicerol* (más néven *glicerín*), amelyet a baromfi – tojó, pulyka és brojler – takarmányában mintegy 5% arányban lehet alkalmazni. Ennek kémiai összetétele általában takarmányozásra használt változatát tekintve az ún. nyers glicerín, amelynek a glicerín tartalma 80%, víztartalma 10-15%, az hamutartalma 10% és nyomokban tartalmazhat max. 0,5% alkoholmaradékot, ami metanol, nem túl előnyös. Van azonban ezen túlmenően még egy potenciális probléma, hogy ez a glicerín különösen káliumban és foszforban gazdag, amelyek közül az alkáli fém sója megbonthatja az elektrolit egyensúlyt az élő szervezetben.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a DDGS, az olajos mag darák, pogácsák és a glicerol egyaránt hozzájárulnak a takarmányozás változatosságának a bővítéséhez és megvalósításához. Ezeket alkalmazni lehet, sőt bizonyos mértékig a takarmányköltségek csökkentéséhez is hozzájárulhatnak, azonban nem téveszthető szem elől az a tény, hogy tartalmazhatnak antinutritív anyagokat, amelyek miatt ezen melléktermékek alkalmazásánál nagyon oda kell figyelni.

(A Pl. 2008/6. nyomán összeállította: Kállay B.)

Olajmagtermelés Olaszországban			
	2006	2007	2008
Terület (1000 ha)			
Szója	180	150	130
Napraforgó	145	130	115
Repce	4	7	10
Termés			
Szója	650	555	481
Napraforgó	331	300	265
Repce	7	16	23

Forrás: ZMP-WeltAgrarMarkt 2008/7

A koronás védjegy garancia a biztonságra és a minőségre

Mi az Egészséges Tojás védjegy?

Az Egészséges Tojás védjegyet a Baromfi Termék Tanács azzal a céllal vezette be, hogy megkönnyítse a vásárlók eligazodását az információk között, s ezzel az egyszerű szimbólummal jelölje: ez a tojás garantáltan minőségi, biztonságos és magyar.

A védjegyet azon termelők pecsételhetik a tojásra, akik vállalták és vállalják, hogy a hatályos magyar és uniós jogszabályokon túl annak a szigorú követelményrendszernek (tyúkok tartására, takarmányozására, állat- és humánegészségügyre vonatkozóan) is megfelelnek, amit a védjegy szabályzata előír.

A védjegy szabályzatának előírásai – melyek a legújabb kutatási eredmények alapján kerültek kidolgozásra – természetesen elsősorban az élelmiszer-biztonságot célozzák meg. A szalmonellamentesség garantálása kiemelt jelentőségű a védjegy szempontjából. Ezen túlmenően a rendszer magában foglalja a tojások nyomon követhetőségét a termelőtől a csomagolóig, valamint a termelő és a csomagoló rendszeres és folyamatos egészségügyi ellenőrzését.

A védjegy használatára jogosultak egyik legfontosabb feladata, hogy a kiváló minőségű és mindig frissen felkínált tojásokat

- szalmonellafertőzéssel szemben védett állományok termeljék,
- a szortírozás, csomagolás, tárolás és szállítás során is védjék a fertőzésekkel szemben;
- mindent megtegyenek az állományok biztonságától való megóvása érdekében,

- különös figyelmet fordítsanak az állatok takarmányozására,
- s minden ezzel kapcsolatos tevékenységet pontosan és naprakészen dokumentálnak.

Ezt természetesen egy **független szakmai felügyelőbizottság folyamatosan és rendszeresen ellenőrzi.**

Mi a védjegy célja?

- Ezen védjeggyel ellátott tojások megkülönböztetése a termékínálatban;
- Az élelmiszer-biztonság, a higiénia, a nyomon követhetőség és a törvények betartásának garantálása a fogyasztó számára;
- A termelők ösztönzése a minőség javítására;
- A tojásfogyasztási szokások kialakítása és befolyásolása;
- A fogyasztók emocionális és tudatos kötődésének megteremtése e termékhez.

Hogyan ismerhető fel a védjegyes termék?

A védjegyes tojás a tojás dobozán és magán a tojáson feltüntetett magyar korona szimbólumról ismerhető fel:

Jelzés a dobozon:

és a tojáson:

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Üdvözöljük a Baromfi Termék Tanács honlapján!

A magyar baromfi tenyésztés egyik legjelentősebb szervezeteként a 1997-től megalapított Baromfi Termék Tanács, amely a baromfi-termékek (tojás és csontvelő) előállítását, forgalmazását, baromfiúrákat az élelmi láncból kivontaként értékelésével) termelői, forgalmazói és fogyasztói érdekeinek megvédésére alakult.

A Termék Tanács kezdeményezte a magyarországi csirke-tenyésztés fejlesztését, a magyarországi csirke-tenyésztés fejlesztését, a magyarországi csirke-tenyésztés fejlesztését.

A termék tanács célja, hogy

- elősegítse a termelői és fogyasztói érdekeinek megvédését, a magyarországi csirke-tenyésztés fejlesztését
- a termék értékelésének megvalósítását a csirke-tenyésztés fejlesztésével
- és a baromfi ágazati hatékony termelés érdekében együttes intézkedéseket tegyenek.

[A Baromfi Termék Tanács a Baromfi és Foglalkoztatás Szervezete elnökségében \(TIT\) működik](#)

[Baromfi Termék Tanács belépési nyilatkozat \(2017.12.18.\)](#)

[Küldetésünk a csirke-tenyésztés fejlesztésének elősegítése \(2018.01.01.\)](#)

<http://www.magyarbaromfi.hu>

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

A Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

Magyar Baromfi Tenyésztők Társasága

REJTVÉNY

Genetika		POKROCK, PÁRLÁN	122003 A- DERANTA, AZ IJÁN: KÖLTŐ	KIVÜL RESED	BECÉZETT ERKA	KORNYE / I I	SZIVIAZ, KAJA/GAID, (IRYMAIK)	MUTITNI KEZDI
		DOK(L) DIENDŐ, T.						D
		II CS90 - FVRK		1911018 - TETDAL BABELON				A 1005 S/ULICA-SORS
		II 1080000 BÖR VI (MANNM) KÖZSEC			IBRUKI ÖZDÜLŐ, SAURBÉL			
		BOLTIV BOLTODAKIS			HÁJTÁS, II MPD, A 12 08 08 VÉ			
				KERESZTES VAGYRANK TERMESE SZEPTIN				KEJTETT DE III IKVVA-TESSZ
BULGARIA / BULGARIA			II 1080000 GÖZBEN (1996)				II 1080000 DOM ÖRVEK (KORNA CSOMIG, FOGGÁSEY)	
JEL, ANKCI II			II 1080000 HAKSIN (1911) II 1911			ALADÁR, VI (VAGY-SÁVOS ZÁNGA (KATÁRA)		
ELŐD		II 1080000 HP-KEF - II 1911, 7			II 1080000 HANILKA MURCUL NPI (KOSKESI)			
		II 1080000 ÖRMEK / ÖLDY (SOLING KUNIL KÖZSÉGT)			ÉSZAKI (11 08 08 V) KIPUSZTIT			II 1080000 HEGY AI JAI (11 08 08 V)
FÜJÖSÁCI MALKAVIN			II 1080000 II 1911/08 P MÁRKA (ULI 0800)			KOSSME... / KÖZST VI.		
CYORSBAN MILY, NEPIESEN				II 1080000 HIKANCI NEV ALI (RIT. NAIL (MORUSIK)				II 1080000 KIS IRI I - GYIK FELE (RI III I - ÁZSINVA)
ANGLIA VÁROS				II 1080000 E DOLOG BELLEI KAIYHA-MINKA				II 1080000 III 1911 SIKRI BOM (PESTI MI VÁROS)
KORNYÓ / I 1911 II 1911				II 1080000 KERKALY-LOOK (MANN / G.)		II 1080000 I (BORBÖES... (108 5A-103188)		
FURODNI KEZDI						II 1080000 II (MANI OSÁSZÁR V. NAGYAR (L))		ÉSZAK. (1080000 N)
		II 1080000 I (SOMI ÖRZTÁG (SOMMI TÁGYVÁRA (SOMI K))						
LENOVEL (1911)			II 1080000 ÖRVELI BEVEL RÓVA (1911) P		II 1080000 ÖSZERES (FORMA. BOM)			
CSI / I 1911 / I 1911			II 1080000 CSEI (PERFINÉV) (1911) K, (1911) V					
ELHÁLT, (1911) KIN								
				II 1080000 ELŐ (CS/1A) YU. (BÖVÖDÖN) (1911) AN VÉ				
II 1911 / I 1911 / I 1911 NYELV	K							

A megfejtést a Magyar Baromfi Szerkesztősége „REJTVÉNY” 1054 Budapest, Akadémia u. 1. címére kérjük beküldeni 2008. szeptember 20-ig.

Megbízhatóság, pontosság, folyamatos ellátás
A Phylaxia Pharma termékeit az Alpha-Vet Állatgyógyászati Kft.
forgalmazásában kínáljuk Önnek.

Vitaminok

Jolovit

A-, D-, E- és B-vitaminokat egyaránt tartalmazó komplett folyékony vitaminkészítmény

Írtószer

Piretrin Extra

Természetes piretrin és permetrin tartalmú rovarirtó parazitoszer.

Tetrakolin

Biotin és kolin-klorid tartalmú májvédő hatású folyékony vitaminkészítmény.

Phylamic

Nyomelemkiegészítő oldat háziytük és pulyka részére.

Gyógyszerek

SCP-625 pulvis A.U.V. 200 g

Vízoldékony pontenciált szulfonamid baromfi részére

Tetravit AD3E Forte

Folyékony vitaminkészítmény.

Tetraszelen-400-E oldat

A legmagasabb szelén- és E vitamin tartalmú folyékony vitaminkészítmény

Soluselen inj. A.U.V.

Szelénpótlásra alkalmas készítmény juhok részére.

Erra-6, -60 gyógypremix A.U.V.

Oxitetraciklin tartalmú gyógyszeres takarmány készítéséhez, sertés, háziytük és borjú részére

Neohemogén pulvis A.U.V.

Vasat és nyomelemeket tartalmazó készítmény, sertés részére.

Vitamix-B oldat

Folyékony vitaminkészítmény.

Tylacol gyógypremix A.U.V.

Tilozin és koliszin tartalmú gyógyszeres takarmány készítéséhez, sertés és háziytük részére

Tylan 10%-os gyógypremix A.U.V.

Tikozin tartalmú gyógyszeres takarmány készítéséhez sertés részére

Az

Hústermelést Szervező
Zártkörűen Működő
Részvénytársaság

bemutatja:

Teljes körű baromfi tartástechnológia világszínvonalon!

Tartástechnológiai kínálatunk valamennyi baromfifaj részére:

- ✓ fém és műanyag takarmánytartályok, -behordók
- ✓ alsó- és felsőpályás etetéstechológia
- ✓ szelepos és nyíltvízű itatástechológia
- ✓ komplett szellőzés-tchológia
- ✓ paneles és porlasztásos hűléstechológia
- ✓ automata tojófészek és EU-szabvány tojóketrec
- ✓ fűtéstechnológia
- ✓ telepírányítás rendszer
- ✓ siló- és állatmérlegek

tervezés, műszaki szerelés, szerviz

Hústermelést Szervező
Zártkörűen Működő
Részvénytársaság

1012-Budapest, Logodi u. 34/A
1534-Budapest, Pf. 73.
Tel: (1)-489-7093, Fax: (1)-489-3185
e-mail: titkarsag@isv.hu
Angyalné dr. Alexy Márta: +36-30-264-4082